

РЕШЕНИЕ

№ 4832

гр. С., 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 36 СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СИМОНА В. НАВУЩАНОВА

при участието на секретаря КРАСИМИРА М. ИНКОВА
като разгледа докладваното от СИМОНА В. НАВУЩАНОВА Гражданско дело № 20231110159272 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124, ал. 1 ГПК, вр. чл. 235 ГПК.

Предявени са обективно съединени установителни искиове с правно основание чл. 26, ал. 1, пр.1 и 3 ЗЗД вр.124 ГПК за признаване за установено, че ответникът не дължи на ищеца сумите от 1600 лв по услуга „Ф.“ и 2880 лева по услуга „Ф представляващи възнаграждение, произтичащо от неравноправни клаузи в договор за потребителски кредит №

Ищецът извежда съдебно предявените субективни права при твърдения, че с ответника са сключили Договор за паричен заем № .../02.08.2023г., по силата на който са му предоставени в собственост заемни средства в размер на 4000 лева, при формално посочен ГПР в размер на 49,03% и ГЛП в размер на 41.00% при срок на кредита от 36 месеца. Било уговорено ищецът да върне сума по кредита в размер на 6880.08 лева. Съгласно същия договор, ищецът трябвало да заплати възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Ф.“ в размер на 1600 лева и възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Ф в размер на 2880 лева. Като по този начин общата сума, която ищецът следва да заплати е в размер на 11 360.08 лева. Твърди, че горепосочените клаузи за допълнителни услуги са нищожни на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД и поради това, че са сключени при неспазване на нормите на чл. 10а, чл. 11, чл. 19, ал. 4 от ЗПК във вр. с чл. 22, както и по чл. 143, ал. 1 ЗЗП. Намира ги за нищожни като накърняващи добрите нрави поради противоречие с принципите за справедливост и добросъвестност. Сочи, че поради накърняването на принципа на „добрите нрави“ по смисъла на чл.26, ал.1, пр. 3 се достига до значителна не еквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, както и до злоупоставяне на интересите на ищцата. Заявява, че не са били спазени изискванията на чл.19, ал.4 и чл. 10а от

ЗПК.Посочва, че услугите „Ф.“ и „Ф представляват по своята същност „такси за усвояване и управление на кредита“.Твърди, че услугите с възможност за отлагане/намаляване на вноски и за смяна на падежа по своята същност са дейности по управление на кредита.Намира неустоечната клауза за нищожна, тъй като се касае за неравноправна клауза по смисъла на чл. 143, т.5 ЗЗП.Твърди се ,че тези клаузи са необосновано високи и основната им цел е да доведат до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница.Заявява, че в глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв.В този смисъл е и съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити.Твърди, че по посочения начин се заобикаля чл. 33, ал. 1 от ЗПК.Заявява, че с предвиждането за заплащане на допълнителни услуги „Ф.“ и „Ф в размер на 1600 лева и 2880 лева се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК.Твърди се, че с уговорките за заплащане на допълнителни разходи по допълнителните услуги се нарушава изискването ГПР да не бъде по – висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМС № 426/2014г.Посочва, че чрез нарушаване на добрите нрави и чрез заобикаляне на императивната норма на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и при несъблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване се калкулира допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва.Твърди, че поради невключване на уговорките за заплащане на разходи по допълнителни услуги в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение.Заявява, че посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2, т.1 от ЗЗП.Твърди, че с преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл. ЗЗП.Заявява, че посочването на по – нисък от действителния ГПР, представлява невярна информация относно общите разходи по кредита и следва да се окачества като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО.Също така посочва, че е нарушена и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г.Съгласно чл. 3 от същата Директива неравноправни клаузи са договорни клаузи, които не са индивидуално договорени и които въпреки изискванията за добросъвестност създават в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора.Заявява, че в Директива 93/13/ЕИО е регламентирано, че не се счита за индивидуално уговорена клауза, която е съставена предварително и следователно потребителят не е имал възможност да влияе на нейното съдържание, каквито са процесните клаузи за заплащане на допълнителни разходи по допълнителни услуги „Ф.“ и „Ф.Също така твърди, че е нарушена и

разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Моли съдът да установи, че ищецът не дължи процесната сума на ответника и да се произнесе в мотивите по нищожността на клаузите. Претендира разноски.

В отговора на исковата молба ответникът извършва признание на предявения иск за установяване на нищожност на клаузата, съдържаща се в т. VI от процесния договор, която предвижда заплащане на възнаграждение за закупена услуга „Ф.“ в размер на 1600 лева и възнаграждение за закупена услуга „Ф“ в размер на 2880 лева. Моли съдът да не възлага разноски в тежест на ответника. Твърди, че не е дал повод за завеждане на делото.

Съдът, след като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа страна:

На основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК съдът е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване, предвид признанието направено от ответника на всички факти и обстоятелства от предмета на спорното право, както и че между страните е сключен договор за потребителски кредит с № ... със соченото от ищеца съдържание.

По исковете с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, чл. 26, ал. 1, пр. 2 ЗЗД, чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД и чл. 146 ЗЗП, в доказателствена тежест на ищеца е да докаже пълно и главно по делото, че между страните е сключен Договор за паричен заем ..., част от съдържанието на който са оспорваните клаузи, в който случай ответникът следва да докаже, че не са налице визираните пороци.

Безспорно е между страните, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че ищецът и ответникът били обвързани от договор за кредит, който несъмнено е потребителски – страни по него са потребител по смисъла на § 13, т. 1 ЗЗП (ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди), и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на § 13, т. 2 ЗЗП. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 от ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника-потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем (кредит), са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

Настоящият съдебен състав приема, че клаузите в договора за кредит, регламентиращи възнаграждение в полза на кредитора за закупен пакет сумите от 1600

лв по услуга „Ф.“ и 2880 лева по услуга „Ф представляващи възнаграждение са нищожни поради прякото им противоречие със закона и по-конкретно със ЗПК.

Несъмнено допълнителната услуга "Ф.", дефинирана в договора като приоритетно разглеждане на искането за отпускане на потребителски кредит, като начален етап от сключването на договора представлява дейност по усвояването на кредита и не би могла да се подведе под дефиницията за "допълнителни услуги" по смисъла на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК, за която дейност е предоставена законова възможност кредитодателят да събира допълнителни такси/възнаграждения. Същото се отнася и по отношение на допълнителната услуга "Флекси", уговорена в раздел VI във връзка с раздел V от договора. Съгласно цитираната разпоредба процесната услуга представлява осигуряване на право на кредитополучателя да променя погасителния си план при изпълнение на съответните специфични изисквания, описани в чл. 15.2., чл. 15.2.1., чл. 15.2.2. и 15.2.3. от общите условия. Освен, че така уговореното възнаграждение е свързано пряко с дейността на кредитодателя с управлението на кредита, съдът приема, че независимо дали кредитополучателят се е възползвал или не от предоставената допълнителна услуга, същата на практика представлява предварително уговорено и заплащано заедно с погасителната вноска възнаграждение с обезщетителен характер за продължаването на срока на договора, на което кредитодателят няма право поради изричната забрана на чл. 33, ал. 2 от ЗПК. От друга страна, така уговорените възнаграждения (за приоритетно разглеждане на искането за кредит и за правото да се промени погасителния план) по съществото си представляват разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – индикатор за общото оскъпяване на кредита – чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК. Този извод следва от дефиницията на понятието "общ разход по кредита за потребителя", съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора, и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси. Съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република Б. (основен лихвен процент – 0.1 %, плюс 10 %), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни по аргумент от чл. 19, ал. 5 ЗПК. Съпоставянето с общия размер на процесното възнаграждение за допълнителна услуга за приоритетно разглеждане на заявка за отпускане на кредит и документи и начислената договорна лихва, с размера на главницата по договора за кредит обуславят извода, че 3 горепосоченото ограничение е превишено, поради което клаузите, с които то е уговорено са нищожни на основание чл. 26,

ал. 1, предл. 1 ЗЗД (в този смисъл и Решение № 2364 от 10.05.2023 г. на СГС по в. гр. д. № 6968/2022 г. и др.).

Предвид гореизложеното, не следва да се разглеждат останалите наведени от ищеца евентуални основания за нищожност на цитираните клаузи.

По разноските:

При този изход на спора, право на разноски има само ищецът. Разпоредбата на чл.78,ал.2 ГПК е неприложима, по следните съображения. Видно е, че договорът за кредит е изготвен предварително от ответното дружество. В него е вписана дължимостта на такса за допълнителни услуги. Единственият начин потребителят да се освободи от нищожните и неравноправни клаузи на договора, респективно – да не дължи уговореното възнаграждение, е като предяви установителен иск за признаването на разпоредбите за нищожни. Отговорността за разноски е обективна. Разпоредбата на чл.78,ал.1 ГПК е приложима при основателно повдигнат правен спор, а разпоредбата на чл.78,ал.2 ГПК се съотнася към разпоредбата на чл.78,ал.1 ГПК, като обща към специална разпоредба. Разпоредбата на чл.78,ал.2 ГПК е приложима, когато, въпреки основателно повдигнатия правен спор, ответникът не е станал повод за завеждане на делото, и, едновременно с това, признае иска. Въпреки признанието, направено в отговора на исковата молба, налице е констатираният от съда факт – ответникът е изготвил договора съдържащ неравноправни и нищожни клаузи, поради което и ответникът е дал повод за завеждане на делото. Ето защо, разпоредбата на чл.78,ал.2 ГПК, в настоящият случай е неприложима.

Ищецът доказва разноски – 179,20 лева държавна такса. Претендира се присъждане на адвокатско възнаграждение по чл.38,ал.2 ЗАДв, за защита на материално затруднено лице. Тук е моментът да се посочи, че съдът не е обвързан от посочения от адвоката размер, доколкото възнаграждението за безплатно процесуално представителство се определя от съда и не е действителен разход. На следващо място, възнаграждението е определяемо по реда, предвиден в чл.7,ал.2 НМРАВ, защото искът е оценяем, и то върху интереса, както е посочено в разпоредбата на чл.7,ал.2 от Наредбата, а не върху цената на всеки от исковите. По този начин, възнаграждението на процесуалния представител възлиза на 897,60 лева с ДДС. Съответно, предоставянето на безплатна адвокатска помощ на предвидено в чл. 38, ал. 1 ЗА основание не представлява безвъзмездна услуга по см. на ЗДДС, поради което при присъждане на възнаграждение за оказана безплатна адвокатска защита и съдействие в полза на адвокат, регистриран по ЗДДС, дължимото възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА във вр. с § 2а от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения следва да включва ДДС. В този смисъл е константната практика на ВКС, обективизирана в: Определение № 2600 от 19.09.2023 г. на ВКС по гр. д. № 4236/2022 г., III г. о., ГК, Определение № 50093 от 11.05.2023 г. на ВКС по т. д. № 1638/2021 г., II т. о., ТК, Определение № 287 от 6.07.2022 г. на ВКС по ч. т. д. № 1360/2021 г., II т. о., ТК, Определение по ч. т. д. № 2725/2019 г., Определение по ч. т. д. № 141/2019 г., Определение по ч. т. д. № 2559/2016 г. и др.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНИ клаузите за допълнителни услуги „Ф.“ и „Ф, регламентирани в раздел VI във връзка с раздел V от Договор за потребителски кредит „П. К. С.“ № .../02.08.2023г., сключен между А. Г. С. и „ПП.К..Б.“ ЕООД, по предявените от **А. Г. С.**, ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „М.К.“ 16, срещу **„ПП.К..Б.“ ЕООД**, ЕИК: със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Б.“ № бл. ..., вх. „В“, искове с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД.

ОСЪЖДА „ПП.К..Б.“ ЕООД, ЕИК: със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Б.“ № бл. ..., вх. „В“ да заплати на **Т-Х.М.в**, ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „П.п.“ 15, вхет ап, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **179,20 лв.** – разноски за държавна такса.

ОСЪЖДА ПП.К..Б. ЕООД, ЕИК с адрес ГР.С., БУЛ.Б., № бл Е, ВХ. В , на основание чл.38,ал.2 ЗАдв, да заплати на адвокат **М. В. М.**, Адвокатска колегия – Пловдив, бул. „Пещерско шосе“ № 81,етаж 3, ап.Б сумата от **897,60 лева** адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство по делото на ищеца А. Г. С..

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____